ZAKON O OSNOVNOM ŠKOLSTVU ("Nar. novine Županije Posavske", br. 12/2019 - prečišćen tekst, 18/2021, 11/2022, 14/2022, 7/2023 i 7/2024)

ZAKON O OSNOVNOM ŠKOLSTVU

("Nar. novine Županije Posavske", br. 12/2019 - prečišćen tekst, 18/2021, 11/2022, 14/2022, 7/2023 i 7/2024)

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1

Ovim Zakonom uređuje se djelatnost osnovnog školstva (utemeljenje i funkcioniranje ustanova) kao dio jedinstvenog sustava školstva Županije Posavske (u daljnjem tekstu: Županija).

Djelatnost osnovnog školstva od posebnog je društvenog interesa.

Djelatnost osnovnog školstva obuhvaća odgoj i obvezno školovanje, druge oblike školovanja djece i mladeži i školovanje odraslih osoba.

Članak 2

Svrha je osnovnog školstva da učeniku omogući stjecanje znanja, pojmova, umijeća, stavova i navika potrebnih za rad ili daljnje školovanje, te osposobiti učenika za život.

Škola je dužna osigurati kontinuirani razvoj učenika kao duhovnog, tjelesnog, moralnog, intelektualnog i društvenog bića u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima.

Globalni cilj odgoja i obrazovanja je obrazovanje za život: stjecanje znanja, razvoj sposobnosti i vještina, formiranje pozitivnih stavova i navika, usvajanje vrijednosti i razvoj punih potencijala svakog djeteta.

Ciljevi osnovnog školstva su:

a) omogućavanje pristupa znanju kao temelju za razumijevanje sebe, drugoga i svijeta u kojem se živi;

b) osiguranje optimalnog razvoja za svaku osobu, uključujući i one s posebnim potrebama, sukladno njihovom uzrastu, mogućnostima i duševnim i tjelesnim sposobnostima;

c) promidžba poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda, i priprava svake osobe za život u društvu koje poštuje načela demokracije i vladavine zakona;

d) razvijanje svijesti o pripadnosti državi Bosni i Hercegovini, vlastitoj kulturnoj samosvijesti, jeziku i naslijeđu, na način sukladan civilizacijskim tekovinama, upoznajući i uvažavajući druge i drugačije, poštujući različitosti i njegujući međusobno razumijevanje, trpeljivost i solidarnost među svim ljudima, narodima i zajednicama u Bosni i Hercegovini i svijetu;

e) osiguranje jednakih mogućnosti za obrazovanje i mogućnost izbora na svim razinama obrazovanja, bez obzira na spol, rasu, nacionalnu pripadnost, socijalno i kulturno podrijetlo i status, obiteljski status, vjeroispovijed, duševno-tjelesne i druge vlastite osobine;

f) postizanje kvalitetnog obrazovanja za građane;

g) postizanje standarda znanja koji se mogu komparirati na međusobnoj, odnosno europskoj razini, koji osiguravaju uključivanje i nastavak školovanja u europskom obrazovnom sustavu;

h) poticanje cjeloživotnog učenja;

i) promidžba ekonomskog razvitka;

j) uključivanje u proces europskih integracija.

Ciljevi i zadaće osnovnog školstva te ishodi učenja ostvaruju se prema utvrđenim nastavnim planovima i programima i/ili nastavnim

planovima i kurikulima.

Članak 3

Osnovno školovanje traje najmanje devet godina.

Osnovno školovanje obvezno je i besplatno za svu djecu, u pravilu od šest do osamnaest godina života.

Svako dijete ima jednako pravo pristupa i jednaku priliku da sudjeluje u odgovarajućem obrazovanju bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi.

Jednak pristup i jednake prilike podrazumijevaju osiguranje jednakih uvjeta za sve.

Odgovarajuće obrazovanje podrazumijeva obrazovanje, koje sukladno utvrđenim standardima, osigurava djetetu da na najbolji način razvije svoje pune potencijale.

Prava djeteta koja se odnose na: osnovni odgoj i obrazovanje u skladu sa Konvencijom i dječjim pravima skrb za dobrobit njegovog tjelesnog i duševnog zdravlja i sigurnosti u školama i na svim mjestima gdje se obrazuju, imaju prvenstvo nad svim drugim pravima.

Članak 3a

U osnovnoj školi nije dozvoljen bilo koji oblik diskriminacije, zastrašivanja, zlostavljanja, fizičkog kažnjavanja, vrijeđanja, ponižavanja ili bilo kojeg drugog oblika ponašanja koje narušava sigurnost, tjelesno i duševno zdravlje učenika i uposlenika škole.

Pravilnik o prepoznavanju, prevenciji i zaštiti od diskriminacije u osnovnoj školi i Pravilnik o postupanju osnovne škole u slučaju nasilja, Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i sporta Županije Posavske (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) dužno je donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 4

Osnovno školovanje obavljaju škole na temelju nastavnog plana i programa i/ili nastavnog plana i kurikula Županije.

Nastavni planovi i programi moraju sadržavati zajedničke jezgre nastavnih planova i programa sukladno člancima 42., 43. i 44. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Okvirni zakon), a nastavni planovi i kurikuli zajedničke jezgre nastavnih planova i programa definirane na ishodima učenja.

Članak 5

Nadzor nad provođenjem odredbi ovog Zakona obavlja Ministarstvo.

Stručno pedagoški nadzor nad radom osnovne škole obavlja Zavod za školstvo, kao upravna organizacija u sastavu Ministarstva ili Zavod kojeg ovlasti Ministarstvo (u daljnjem tekstu: Zavod), u skladu s ovim Zakonom.

Upravni nadzor nad radom osnovnih škola i drugih organizacija koje obavljaju osnovno obrazovanje obavlja prosvjetna inspekcija.

Uvjete, način i postupak stručnog i upravnog nadzora propisuje ministar prosvjete, znanosti, kulture i sporta (u daljnjem tekstu: ministar).

II. POTREBE I INTERESI DRUŠTVA U OSNOVNOM ŠKOLSTVU

Članak 6

Potrebe i interesi društva u osnovnom školstvu utvrđuju se Pedagoškim standardom.

Odluku o Pedagoškom standardu donosi Vlada Županije Posavske.

Pedagoškim standardima i normativima utvrđuje se:

a) prostor, oprema i nastavna sredstva u školama,

b) vrijeme za školske, nastavne i izvannastavne aktivnosti,

c) udžbenici i drugi didaktički materijali,

d) obrazovni proces,

e) obrazovne i profesionalne kompetencije nastavnika,

f) ocjenjivanje učenika,

g) normative o opsegu rada (nastavna norma i radna norma za sve uposlene u školi), normative o uvjetima rada (broj učenika u razredu i obrazovnoj skupini u nastavnim i izvannastavnim aktivnostima).

Članak 7

Sredstva za ostvarivanje javnih potreba i interesa društva utvrđenim člankom 6. ovog Zakona ostvaruju se proračunom Županije i proračunima jedinice lokalne samouprave.

U proračunu Županije osiguravaju se sredstva za:

- plaće potrebnog broja učitelja, stručnih suradnika i drugih djelatnika, njihovo permanentno usavršavanje i doškolovanje, te za uvjete njihova rada,

- povećane troškove u školovanju darovitih učenika, učenika u umjetničkim programima, djece na jeziku naroda koji je u manjini u Županiji, djece s teškoćama u razvoju, te za programe rada vježbaonica i eksperimentalnih osnovnih škola,

- djelatnost organizacija i institucija i informacijski sustavi koji su od interesa za osnovno školstvo u cjelini,

- amortizaciju i materijalne troškove osnovnih škola,

- neophodan prostor, opremu i nastavna pomagala osnovnih škola,

- prehranu učenika.

U proračunu jedinice lokalne samouprave osiguravaju se sredstva za prijevoz učenika osnovne škole koji, sukladno članku 42. ovoga Zakona, ispunjavaju uvjete za organiziran prijevoz.

Iznimno, ako jedinica lokalne samouprave vlastitim proračunom nije u mogućnosti osigurati cjelokupna sredstva iz stavka 3. ovoga članka, razlika sredstava osigurava se u proračunu Županije.

Članak 7a

Odluku o plaćama, dodacima i naknadama uposlenika osnovnih škola u Županiji Posavskoj s pripadajućim koeficijentima donosi Vlada Županije.

Osnovicu za izračun plaće utvrđuje Vlada Županije u dogovoru sa sindikatom osnovnog obrazovanja.

Članak 8

Sredstva koja se u proračunu osiguravaju za financiranje osnovnog školstva izdvajaju se na račun Županije i njima raspolaže Vlada Županije.

Sredstva koja se u proračunima jedinica lokalnih samouprava osiguravaju za financiranje osnovnog školstva izdvajaju se na račun jedinice lokalne samouprave i njima raspolaže jedinica lokalne samouprave.

Članak 9

Općinsko/Gradsko vijeće može utvrditi potrebe i interese jedinice lokalne samouprave u osnovnom školstvu šire od potreba utvrđenih Županijskim pedagoškim standardom.

Sredstva za provođenje potreba iz stavka 1. ovoga članka osiguravaju se u proračunu jedinice lokalne samouprave.

III. DJELATNOST OSNOVNOG ŠKOLSTVA

1. Položaj, osnivanje i prestanak osnovne škole

Članak 10

Osnovnu školu, u skladu sa ovim Zakonom mogu osnovati domaće i inozemne pravne i fizičke osobe u skladu sa ovim Zakonom.

Javne škole su ustanove koje utemeljuju predstavnička tijela Županije i jedinica lokalne samouprave prema usvojenoj mreži osnovnih škola i programu razvoja djelatnosti osnovnog školstva na svom području.

Osnovnu školu mogu zajednički osnovati dvije ili više jedinica lokalne samouprave, pod uvjetima utvrđenim člankom 13. ovoga Zakona. Osnovnu školu mogu osnovati fizičke osobe i vjerske zajednice uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Privatnu školu mogu osnovati domaće i inozemne pravne i fizičke osobe, sukladno načelima i standardima utvrđenim ovim Zakonom i ostalim uvjetima i kriterijima utvrđenim propisima u oblasti obrazovanja.

Privatna osnovna škola ne može se osnovati u svrhu promoviranja rasnih, nacionalnih, vjerskih, spolnih i drugih predrasuda, niti svoje uloge smije vršiti na način protivan Zakonu, odnosno na način kojim se navedene predrasude promoviraju.

Članak 11

Osnovne škole imaju svojstvo pravne osobe i upisuju se u sudski registar.

Nakon sudskog registra osnovne škole se obvezno upisuju u Registar osnovnih škola, koji vodi Ministarstvo.

Osnovna škola ima pečat s grbom Županije.

Način, uvjeti i oblik vođenja Registra iz stavka 2. ovog članka propisuje ministar.

Članak 12

Mrežu osnovnih škola i područnih odjela predlaže Općinsko/Gradsko vijeće za svoje područje, a utvrđuje Vlada Županije uz pribavljeno mišljenje Ministarstva.

Odlukom o mreži osnovnih škola utvrđuju se sjedišta osnovnih škola, statusna obilježja, nazivi škola, mjesta u kojima se izvode programi osnovnog školovanja i upisna područja iz kojih su učenici dužni pohađati školu.

Članak 13

Osnovna škola može se osnovati kada je programom razvoja djelatnosti osnovnog školstva utvrđena potreba osnivanja osnovne škole.

Akt o osnivanju osnovne škole, pored općih uvjeta za osnivanje predviđenih Zakonom o ustanovama, sadrži uvjete i način:

- ostvarivanja nastavnog plana i programa i/ili nastavnog plana i kurikula,

- osiguravanja odgovarajućih prostora, opreme i nastavnih pomagala,

- osiguravanja odgovarajućeg broja učitelja i stručnih suradnika,

- osiguravanja potrebnih financijskih sredstava.

Osnovna škola može početi s radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti iz stavka 1. i 2. ovoga članka.

Privatna osnovna škola može početi s radom po dobivanju suglasnosti Ministarstva za primjenu odgovarajućeg plana i programa i/ili nastavnog plana i kurikula, kada, sukladno važećim propisima, osigura i druge standarde i uvjete koji jamče da će učenici dobiti odgovarajuću naobrazbu, njegu i sigurnost sukladnom specifičnostima privatnih škola u koju spadaju i vjerske škole.

Članak 14

Osnovna škola pored obavljanja djelatnosti za koju je osnovana, sudjeluje u organiziranju kulturnog života u mjesnom odboru i oblicima rada za ostvarivanje interesa mladih u slobodnom vremenu.

Osnovna škola dužna je surađivati s odgovarajućim službama za profesionalnu orijentaciju i razvijati oblik početnog profesionalnog informiranja učenika.

Članak 15

Učenici se organiziraju u razredne odjele prema potrebi nastave.

Broj učenika i razrednih odjela u osnovnoj školi utvrđuje se Pedagoškim standardima i normativima.

Članak 16

Osnovna škola i njezini područni razredni odjeli mogu biti ukinuti.

Akt o ukidanju osnovne škole i njezinih područnih razrednih odjela donosi Općinsko/Gradsko vijeće na području kojeg je sjedište osnovne škole na prijedlog općinskog tijela uprave nadležnog za poslove školstva i uz suglasnost Vlade Županije.

Općinsko/Gradsko tijelo uprave nadležno za poslove školstva dužno je predložiti donošenje akta o ukidanju kada utvrdi da:

- ne postoji društvena potreba za obavljanje djelatnosti osnovne škole, odnosno njezinih područnih razrednih odjela,

- osnovna škola, odnosno njezini područni razredni odjeli ne ispunjavaju zadaće osnovnog školstva.

Ako Općinsko/Gradsko vijeće ne donese akt o ukidanju u roku od 60 dana od primitka prijedloga, takav akt može donijeti Ministarstvo.

Članak 17

Ako Općinsko/Gradsko tijelo uprave nadležno za poslove školstva, prosvjetna inspekcija ili Zavod za školstvo, utvrdi da postoje nedostaci ili nepravilnosti u radu osnovne škole, naredit će se da se oni otklone u određenom roku.

Ako prosvjetna inspekcija ili Općinsko/Gradsko tijelo uprave nadležno za poslove školstva utvrde da ne postoje uvjeti za rad osnovne škole, odnosno njezinih područnih razrednih odjela, odredit će rok u kojem je škola dužna ispuniti potrebne uvjete.

Ako osnovna škola u određenom roku ne ispuni potrebne uvjete prema stavku 2. ovoga članka, Ministarstvo će zabraniti njezin rad.

Članak 18

U slučaju ukidanja ili zabrane rada osnovne škole, tijelo koje je donijelo odluku o ukidanju ili zabrani rada škole mora zatečenim učenicima osigurati školovanje u drugoj osnovnoj školi.

2. Nastavni plan i program, nastavni plan i kurikul te organiziranje nastave

Članak 19

Nastavne planove i programe po kojima se ostvaruju nastavni procesi donosi ministar u skladu sa zajedničkom jezgrom nastavnih planova i programa i člancima 42., 43. i 48. Okvirnog zakona, a nastavne planove i kurikule u skladu sa zajedničkom jezgrom nastavnih planova i programa definiranom na ishodima učenja.

Nastavnim planom utvrđuju se: obrazovne oblasti, obvezni i izborni predmeti, njihov raspored po razredima, tjedni broj nastavnih sati po predmetima i ukupni tjedni i godišnji broj nastavnih sati i izvannastavne djelatnosti.

Nastavnim programom se utvrđuju sadržaji, cilj i zadaće obveznih i izbornih predmeta, uz uvažavanje svih elemenata četverodijelnog kurikula.

Izborni predmeti obvezni su za sve učenike koji se za njih opredijele.

Nastavnim planom i kurikulom propisuje se tjedni i godišnji broj nastavnih sati po predmetima i godinama, kurikuli pojedinih nastavnih predmeta kojima se utvrđuju: ciljevi učenja i poučavanja, oblasna/područna struktura, ishodi učenja, ključni sadržaji, preporuke za realizaciju ishoda učenja te preporučeni načini vrjednovanja.

Članak 20

Odgoj i školovanje djece u izvanškolskim djelatnostima sastavni su dio osnovnog školovanja.

Rad učenika u izvanškolskim djelatnostima, ako se ostvaruje u sporazumu sa školom, priznaje se učenicima kao ispunjavanje obveza u školi.

Članak 21

Osnovna škola radi na temelju Godišnjeg programa rada.

Godišnjim programom rada utvrđuju se mjesta, vrijeme, način i nositelji njegova ostvarivanja.

Godišnji program rada donosi Školski odbor na prijedlog Učiteljskog vijeća, do 30. rujna tekuće školske godine.

Članak 22

Jezici konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine upotrebljavat će se u osnovnom školstvu sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine, Ustavu i Nastavnim planovima i programima i/ili Nastavnim planovima i kurikulima u Županiji.

U školama se ne može vršiti diskriminacija učitelja ili nekog drugog uposlenog pri imenovanju, uvjetima upošljavanja, napredovanju ili u bilo kojoj drugoj odluci vezanoj za tu osobu na temelju toga što u školi, u usmenom ili pismenom izražavanju koristi bilo koji od jezika konstitutivnih naroda.

Ne smije se vršiti bilo kakva diskriminacija učenika koji se u nastavi ili izvannastavnim aktivnostima služi bilo kojim službenim jezikom i bilo kojim službenim pismom priznatim Ustavom Bosne i Hercegovine.

Bliži propis o organiziranju i izvođenju nastave po ovom članku donosi Vlada Županije Posavske na prijedlog ministra.

Do konca četvrte godine osnovne škole učenik mora upoznati oba službena pisma Bosne i Hercegovine.

Članak 23

Državljaninu Bosne i Hercegovine koji se smatra pripadnikom nacionalne manjine, prema definiciji u Zakonu o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina, bit će osigurana nastava iz materinskog jezika u školi u koju je upisan.

Nastava iz materinskog jezika za pripadnike nacionalnih manjina može se odvijati u razredu, u zasebnom razredu ili skupini ili pojedinačno.

Nastavnik zadužen za ovu nastavu mora poznavati taj jezik do razine potrebne za predavanje materinskog jezika uz odgovarajući standard.

Nastavni plan i program za nastavu materinskog jezika određene manjine donosi ministar a nastavni materijal za potrebe takve nastave, koji uključuje književnost, povijest, zemljopis i kulturu te manjine, osigurat će Ministarstvo.

Članak 24

Pri upisu učenika u osnovnu školu, roditelj, odnosno staratelj učenika, izjašnjava se hoće li učenik pohađati nastavu vjeronauka i pri tomu bira neku od vjera koje postoje u Bosni i Hercegovini.

Za učenike čiji su roditelji, odnosno staratelji izabrali određeni vjeronauk, nastava tog vjeronauka postaje obvezan predmet do kraja osnovnog obrazovanja, osim ako roditelj ili staratelj na početku neke školske godine zatraži promjenu vrste vjeronauka ili prestanak pohađanja nastave vjeronauka.

Za učenike koji ne pohađaju nastavu vjeronauka, škola će organizirati neku drugu nastavu ili izvannastavnu aktivnost u vrijeme trajanja nastave vjeronauka.

Škola je dužna osigurati da učenik ne trpi bilo kakvu diskriminaciju na temelju toga što pohađa vjeronauk neke određene vjere, odnosno na temelju toga što ne pohađa ni jedan od mogućih vjeronauka.

Članak 25

Inozemni državljani i osobe bez državljanstva imaju pravo stjecati naobrazbu sukladno ovom Zakonu i važećim propisima, sukladno konvencijama i sporazumima koje je Bosna i Hercegovina zaključila s drugim zemljama ili međunarodnim organizacijama, kada se može utemeljeno zaključiti da će takve osobe u Bosni i Hercegovini boraviti više od tri mjeseca.

Članak 26

Državljaninu Bosne i Hercegovine koji je dio obrazovanja stekao u inozemstvu, te inozemnom državljaninu i apatridu, omogućit će se nastavak obrazovanja na temelju obrazovne isprave stečene u inozemstvu.

Način priznavanja obrazovnih isprava utvrđuje se posebnim zakonom kojim se regulira pitanje priznavanja inozemnih kvalifikacija.

Članak 27

Učenik koji se ističe znanjem i sposobnostima ima pravo završiti osnovnu školu u kraćem vremenu od propisanog.

U tijeku školske godine učenik može završiti dva razreda.

Uvjete i postupak pod kojima učenik može završiti osnovnu školu u kraćem vremenu propisuje Ministarstvo.

Članak 28

Učenici mogu stjecati osnovno glazbeno, plesno i sportsko školovanje po posebnim programima u osnovnim školama i u posebnim školama. Posebne programe i uvjete za njihovo izvođenje utvrđuje ministar.

Na osnivanje i početak rada posebnih škola za izvođenje programa, osnovnog glazbenog, plesnog i sportskog školovanja, odgovarajuće se primjenjuje članak 13. ovog Zakona.

Članak 29

Osnovna škola može osnovati učeničku zadrugu i učenička društva kao oblik izvannastavne djelatnosti učenika, te organizirati drugi društveno koristan rad učenika.

Osnovna škola može stavljati u promet proizvode nastale kao rezultat rada učenika u učeničkoj zadruzi i učeničkom društvu.

Sredstva ostvarena prometom proizvoda i usluga učenika zadruge i društva posebno se evidentiraju, a mogu se koristiti isključivo za rad zadruge i društva.

Članak 30

U suradnji s drugim činiteljima, osnovna škola treba, u okviru svojih mogućnosti, osigurati da svi učenici tijekom osnovnog školovanja nauče plivati.

Članak 31

Normative prostora, opreme i nastavnih pomagala u osnovnoj školi utvrđuje Ministarstvo.

U osnovnoj školi koriste se samo udžbenici koje odobri ministar.

Svaka škola može imati školsku knjižnicu.

Djelatnost školske knjižnice sastavni je dio odgojno-obrazovnog procesa.

Članak 32

Djelatno vrijeme osnovne škole može biti organizirano poludnevno, produljeno ili cjelodnevno u skladu s kriterijima koje utvrđuje ministar.

Članak 33

Nastava se organizira po razredima, a neposredno obavlja u razrednim odjelima i odgojno-obrazovnim grupama.

Za učenike od I. do V. razreda nastava se organizira kao razredna, a za učenike od VI. do IX. razreda kao predmetna.

Za učenike razredne nastave u IV. i V. predmetna nastava može se organizirati iz odgojnih područja (likovna, glazbena i tjelesna kultura).

Nastava stranog jezik može se organizirati kao predmetna nastava u svim razredima.

Članak 33a

Osnovne škole mogu organizirati produženi boravak za učenike razredne nastave, sukladno Pedagoškim standardima.

Produženi boravak u osnovnoj školi je poseban oblik odgojno-obrazovnog rada s učenicima prije i/ili nakon završetka nastave koji podrazumijeva potporu učenicima u ostvarivanju planiranih ishoda učenja obveznih i izbornih predmeta kroz jezično-komunikacijske, matematičko-logičke, socijalno-emocionalne, umjetničke i tjelesno-zdravstvene aktivnosti.

Uvjete i način organizacije i realizacije produženog boravka u osnovnoj školi propisuje ministar pravilnikom.

Okvirni program rada produženog boravka u osnovnoj školi kojim se utvrđuju okvirni sadržaji i dužina trajanja pojedinih aktivnosti donosi Ministarstvo.

Rad u produženom boravku u osnovnoj školi provodi se na temelju Programa rada produženog boravka škole koji sadrži obvezne sadržaje i aktivnosti: potporu učenicima u učenju, slobodne aktivnosti, prehranu, aktivan i pasivan odmor i sastavni je dio Godišnjeg programa rada škole.

Provedbene propise iz stavaka 3. i 4. ovoga članka, Ministarstvo je dužno donijeti u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 34

Za učenike koji imaju teškoće u savladavanju programa ili ostvarivanju ishoda učenja osnovna škola dužna je organizirati dopunsku nastavu.

Dopunska nastava organizira se na određeno vrijeme dok je takav oblik pomoći učenicima potreban.

Za učenike koji se u određenom nastavnom predmetu ističu znanjem i sposobnostima ili pokazuju poseban interes za određeni nastavni predmet, osnovna škola može organizirati dodatnu nastavu u koju se učenik uključuje na temelju osobne odluke.

Članak 35

Razredni odjel formira se od učenika istog razreda, a kombinirani razredni odjel od učenika I. do V. razreda, s tim što je dopuštena kombinacija od najviše tri razreda

U planinskim i drugim manjim sredinama iz objektivnih razloga mogu se organizirati kombinirani razredni odjeli od učenika VI. do IX. razreda. Odluku o tome donosi ministar na prijedlog škole u svakom konkretnom slučaju.

Članak 36

Učenik razredne nastave može biti opterećen sa najviše pet sati redovne nastave dnevno, a učenik predmetne nastave s najviše šest sati redovne nastave dnevno.

Nastavni sat traje 45 minuta.

Od prvog do četvrtog razreda može se organizirati fleksibilno trajanje nastavnog sata unutar zadanog dnevnog vremenskog okvira.

Ovakva fleksibilnost je moguća i od petog do devetog razreda, ako se obrađuje tema koja zahtijeva izmijenjeno trajanje nastavnog sata (kooperativno učenje, projektna nastava i dr.)

Pod redovnom nastavom ne smatraju se izborni predmeti i izvannastavne djelatnosti.

Učenik razredne nastave može biti opterećen nastavom obveznih i izbornih predmeta najviše 25 sati tjedno, a učenik predmetne nastave najviše 30 sati tjedno.

Članak 37

Nastava u osnovnoj školi izvodi se u pet dana tjedno.

Osnovna škola može izvoditi nastavu i u šest radnih dana tjedno, ako radi u više od dvije smjene.

Izuzetno, ukoliko to izvanredne okolnosti zahtijevaju, ravnatelj škole može odlučiti da trajanje nastavnog sata, dnevne i tjedne nastave može trajati i kraće vrijeme od propisanog u članku 32., odnosno i dulje, kako bi se nadoknadilo vrijeme nastave.

Suglasnost na odluku po stavcima 2. i 3. ovog članka daje ministar.

Članak 38

Školska godina počinje 01. rujna, a završava 31. kolovoza sljedeće godine.

O postojanju izvanrednih okolnosti koje utječu na početak i završetak školske godine odlučuje ministar.

Ukoliko su izvanredne okolnosti takve da se ne može izvoditi neposredna nastava, ministar može, po zahtjevu osnovne škole, dati suglasnost za izvođenje i drugih oblika, odnosno načina organizacije odgojno-obrazovnog rada kao što su nastava na daljinu ili kombinacija neposredne nastave i nastave na daljinu.

Školska godina organizira se po obrazovnim razdobljima i sadrži 175 nastavnih dana u petodnevnom radnom tjednu, odnosno 210 nastavnih dana u šestodnevnom radnom tjednu.

Tijekom školske godine učenici imaju pravo na zimski, proljetni i ljetni odmor.

Nastavna godina, odnosno početak i završetak nastave, obrazovna razdoblja, broj radnih dana i odmori učenika, propisuju se posebnim kalendarom koji donosi ministar najkasnije 30 dana prije početka školske godine.

Članak 39

Osnovna škola može biti vježbaonica za studente nastavničkih fakulteta i mjesto održavanja eksperimentalnih programa.

Pobliže odredbe o uvjetima, načinu rada, kadrovima, te mreži vježbaonica utvrđuje ministar na prijedlog nastavničkih fakulteta.

Članak 40

U prvi razred osnovne škole upisuju se djeca koja će do polaska u prvi razred imati punih šest (6) godina.

Prije upisa u prvi razred osnovne škole obvezno je utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta. Psihofizičko stanje djeteta utvrđuje se komisijski. Komisiju čine liječnik, psiholog-pedagog i učitelj.

Ukoliko je dijete školski obveznik, a njegovo postojeće psiho-fizičko stanje mu ne jamči neometano praćenje programa u prvom razredu, komisija iz stavka 2. ovog članka može predložiti odlaganje upisa za godinu dana, ukoliko je to u najboljem interesu djeteta.

Rješenje o odlaganju upisa za godinu dana donosi Općinsko/Gradsko tijelo uprave nadležno za poslove školstva.

Za dijete koje do 31. kolovoza tekuće godine ne navršava šest (6) godina života, roditelj ili staratelj može podnijeti zamolbu nadležnom Općinskom/Gradskom tijelu da dijete može uvrstiti u popis djece dorasle za upis u osnovnu školu, kako bi komisija utvrdila je li dijete sposobno za školu, pod uvjetom da do kraja te kalendarske godine navršava šest godina života.

Postupak utvrđivanja psihofizičkog stanja djece prije upisa u osnovnu školu, razloge zbog koji se može odgoditi upis u toj godini, uvjete za raniji upis te postupak pedagoške opservacije propisuje Ministarstvo Pravilnikom o upisu djece u osnovnu školu.

Članak 41

Roditelji, odnosno staratelji, dužni su u propisanom roku upisati dijete u osnovnu školu, brinuti se da redovno pohađa nastavu i obavlja druge školske obveze.

Pri upisu učenika, temeljni princip po kojem se rukovodi Općinsko/Gradsko tijelo uprave nadležno za pitanje obrazovanja je da se učenik upiše u školu u čijem upisnom području je nastanjen, vodeći računa da to bude najbliža škola njegovom mjestu stanovanja.

U iznimnim okolnostima, na traženje roditelja ili staratelja, učeniku se može dozvoliti prvi upis ili kasniji prelazak u drugu školu koja ne obuhvaća upisno područje na kojem učenik živi, ako je to potrebno da bi se zaštitila prava djeteta i ako se utvrdi da je to najbolje u interesu djeteta. Odluku o zahtjevu za promjenom upisa donosi Ministarstvo uz pribavljeno mišljenje nadležnog Općinskog/Gradskog tijela uprave.

Kad učenik promijeni mjesto stanovanja, škola na čije se upisno područje učenik doselio, dužna je upisati učenika.

Nakon upisa škola je dužna učenika unijeti u Registar i upisati u Matičnu knjigu.

Osnovna škola dužna je obavijestiti Općinsko/Gradsko tijelo uprave nadležno za poslove školstva o školskim obveznicima koji se nisu

upisali, odnosno koji redovito ne pohađaju školu.

U slučaju kada roditelj, odnosno staratelj ne ispune obveze iz stavka 1. ovoga članka, ravnatelj škole je dužan protiv jednog od njih podnijeti prekršajnu prijavu nadležnom sudu.

Roditelj koji bez opravdanog razloga ne obavlja obveze iz stavka 1. ovoga članka, čini prekršaj za koji mu nadležni sud može izreći novčanu kaznu do 500,00 KM.

Članak 42

Jedinica lokalne samouprave je dužna organizirati prijevoz učenika za udaljenost veću od četiri kilometra.

Za učenike s teškoćama u razvoju osigurava se i organizira prijevoz bez obzira na udaljenost.

Prijevoz učenika može se organizirati u sklopu redovnog javnog ili posebnog organiziranog prijevoza.

Ukoliko iz objektivnih razloga nije moguće organizirati prijevoz učenika u sklopu redovnog javnog ili posebnog organiziranog prijevoza, jedinica lokalne samouprave, dužna je iznaći drugi način organiziranja prijevoza učenika.

Članak 43

Učenik prelazi iz jedne u drugu osnovnu školu na temelju svjedodžbe prijevodnice.

Osnovna škola iz koje učenik odlazi izdaje svjedodžbu prijevodnicu i ispisuje učenika u roku od sedam dana od dana primitka obavijesti o upisu učenika u drugu osnovnu školu.

Članak 44

Učenik osnovne škole za vrijeme obveze školovanja ne može biti isključen iz škole.

Članak 45

Učenik osnovne škole može prijeći u drugu osnovnu školu na zahtjev roditelja ili staratelja, odnosno na prijedlog učiteljskog vijeća osnovne škole iz koje prelazi, a uz suglasnost učiteljskog vijeća škole u koju prelazi, o čemu odluke donose ravnatelji obje škole.

Članak 46

Učeniku koji navrši osamnaest godina života prestaje obveza osnovnog školovanja istekom školske godine.

Članak 47

Standarde učeničkih postignuća i zajedničke jezgre nastavnih planova i programa definirane na ishodima učenja preporučuje Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, a propisuje Ministarstvo donošenjem nastavnih planova i programa ili nastavnih planova i kurikula. Učenici se ocjenjuju iz svakog nastavnog predmeta i iz vladanja. Ocjene iz nastavnih predmeta utvrđuju se brojčano i/ili opisno u skladu sa standardima učenikovih postignuća i ostvarenim ishodima učenja. Ocjena iz vladanja utvrđuje se opisno.

Tijekom obrazovnog razdoblja učenik mora biti ocijenjen iz svakog nastavnog predmeta najmanje dva puta, ukoliko se radi o brojčanom ocjenjivanju.

Na kraju nastavne godine utvrđuje se opći uspjeh učenika, ako se učenikovo postignuće ocjenjuje brojčano.

U ocjenjivanju uspjeha učenika sudjeluju: učitelj, razrednik, razredno vijeće i učiteljsko vijeće.

Način ocjenjivanja i praćenja učenika propisuje ministar.

Članak 48

Ocjena učenika u pojedinima nastavnim predmetima utvrđuje se kao: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1). Sve su ocjene osim nedovoljan (1) prolazne.

Ocjena iz vladanja utvrđuje se kao: uzorno, dobro i loše.

Članak 49

Učeniku koji je ocijenjen iz svih nastavnih predmeta utvrđuje se opći uspjeh.

Opći uspjeh utvrđuje se kao: odličan, vrlo dobar, dobar, dovoljan i nedovoljan.

Učeniku se utvrđuje opći uspjeh:

a) odličan - ako ima srednju ocjenu najmanje 4,50,

b) vrlo dobar - ako ima srednju ocjenu od 3,50 do 4,49,

c) dobar - ako ima srednju ocjenu od 2,50 do 3,49,

d) dovoljan - ako ima srednju ocjenu od 2 do 2,49,

e) nedovoljan - ako ima najmanje jednu nedovoljan (1) ocjenu.

Srednja ocjena utvrđuje se kao aritmetička sredina prolaznih ocjena iz svakog nastavnog predmeta.

Učenik ima nedovoljan uspjeh ako ima barem jednu ocjenu nedovoljan (1).

Opći uspjeh učenika od prvog do trećeg razreda utvrđuje razredni učitelj.

Opći uspjeh učenika od četvrtog do devetog razreda utvrđuje, na prijedlog razrednog učitelja ili razrednika, razredno vijeće ili učiteljsko vijeće.

Članak 50

Učenici koji na kraju školske godine imaju prolazne ocjene iz svakog nastavnog predmeta prelaze u viši razred.

Članak 51

Učenici devetog razreda koji na kraju školske godine imaju prolazne ocjene iz svakog nastavnog predmeta završili su s uspjehom osnovnu školu.

Članak 52

Izuzetno od odredbe članka 50. ovoga Zakona, u viši razred mogu prijeći i učenici od I. do V. razreda koji na kraju nastavne godine iz najviše jednog nastavnog predmeta imaju ocjenu nedovoljan (1).

Učenik ne može prijeći u viši razred ako ima ocjenu nedovoljan (1) iz istog predmeta, kao u prethodnoj godini i tada ponavlja posljednji razred koji je pohađao.

Odluku o prelasku učenika u viši razred iz stavka 1. ovoga članka donosi, na prijedlog razrednog učitelja, učiteljsko vijeće.

Učenicima koji su prešli u viši razred s nedovoljnom ocjenom priznaje se da su završili razred.

Učenici od I. do V. razreda s teškoćama u razvoju ne ponavljaju razred, nego prelaze u viši razred i nastavljaju sa savladavanjem prilagođenog programa, a od VI. do IX. razreda mogu ponavljati razred ako nisu po mišljenju defektologa, drugih stručnih suradnika i razrednog vijeća, svladali prilagođeni program posebne grupe u okviru redovne škole.

Članak 53

Učenici V. do IX. razreda, koji na kraju nastavne godine imaju ocjenu nedovoljan (1) iz najviše dva nastavna predmeta, upućuju se na popravni ispit.

Učenici koji ne pristupe polaganju popravnog ispita ili ne polože popravni ispit, ponavljaju razred.

Popravni ispit polaže se pred ispitnim povjerenstvom u kolovozu. Članove ispitnog povjerenstva imenuje učiteljsko vijeće.

Učenik IX. razreda koji na kraju nastavne godine ima ocjenu nedovoljan (1) iz jednog predmeta može polagati popravni ispit prije kolovoza, ali ne prije od proteka 15 dana od dana kada mu je priopćen opći uspjeh.

Članak 54

Učenik koji zbog opravdanog razloga nije mogao redovno pohađati nastavu ili nije ocijenjen iz najmanje jednog predmeta, ima pravo polagati razredni ili predmetni ispit.

Razredni ili predmetni ispit može se polagati u ispitnim rokovima u skladu sa Statutom škole.

Ispit se polaže pred ispitnim povjerenstvom. Ispit se može ponoviti najviše dva puta.

Razloge, način i vrijeme polaganja razrednih i predmetnih ispita propisuje ministar.

Članak 55

Učenicima od I. do IX. razreda na kraju nastavne godine izdaje se svjedodžba o ostvarenom uspjehu.

Svjedodžba IX. razreda je javna isprava o završetku osnovne škole.

Učenicima, koji su se školovali prema rješenju nadležnog tijela u kojem se navodi primjereni oblik odgoja i obrazovanja, uz svjedodžbu iz stavka 2., osnovna škola izdaje i dodatak svjedodžbi: Završno izvješće o postignućima i napredovanju učenika.

Članak 56

Roditelj, odnosno staratelj učenika koji nije zadovoljan ocjenom koju je na kraju nastave utvrdio razredni učitelji ili razredno vijeće, ima pravo u roku od tri dana pismene obavijesti o uspjehu učenika podnijeti zahtjev učiteljskom vijeću da ono preispita i utvrdi ocjenu učenika. Odluka učiteljskog vijeća je konačna.

Članak 57

Djeca i mladež s teškoćama u razvoju stječu obrazovanje u redovitim školama i prema programima prilagođenim njihovim individualnim potrebama.

Individualni program prilagođen njihovim mogućnostima i sposobnostima izradit će se za svakog učenika, uz obvezno određivanje defektološkog i logopedskog statusa.

Djeca i mladež s većim teškoćama u razvoju mogu se djelomice ili u cjelini obrazovati u posebnim odgojno-obrazovnim ustanovama u slučajevima kada je nemoguće pružiti odgovarajuće obrazovanje u redovitim školama.

Djeca koja ne mogu pohađati redovitu školu, pohađat će nastavu u posebnom odjelu koje može biti u sastavu redovite škole.

Bliži propis o odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju koji stječu obrazovanje u redovitim školama ili posebnim odjelima u sastavu redovite škole donosi ministar.

Članak 58

Djeca iz članka 57. mogu se školovati do 21 godine života.

Sadržaj i načine školovanja djece sa većim teškoćama u razvoju utvrđuje ministar.

Članak 59

Za učenike kod kojih u tijeku školovanja nastupe teškoće koje onemogućavaju daljnje školovanje pod redovnim uvjetima, provodi se postupak u skladu s odgovarajućim odredbama iz članka 40. ovog Zakona.

Članak 60

Za djecu i mladež koja su iz zdravstvenih ili drugih razloga smještena u organizacije zdravstva ili organizacije socijalne skrbi, organizira se osnovno školovanje prema redovnim ili posebnim uvjetima.

Obrazovni rad s djecom ili mladeži iz stavka 1. ovoga članka obavlja organizacija u kojoj je učenik smješten ili najbliža osnovna škola.

Za djecu koja zbog kroničnih bolesti ne mogu pohađati osnovnu školu odgojno-obrazovni rad organizira najbliža škola i sprovodi ga putem stručne pomoći koju djetetu pružaju učitelji i stručni suradnici škole.

Članak 61

Prema učenicima primjenjuju se pedagoške mjere.

Zbog neprimjerenog ponašanja učeniku se mogu izricati pedagoške-stegovne mjere: opomena, ukor, strogi ukor, premještaj u drugi odjel i preseljenje u drugu školu. Mjere se izriču postupno.

Zbog uzornog ponašanja, postignutih rezultata i kvalitetnog predstavljanja škole i Županije učeniku se mogu dodijeliti različite pohvale, priznanja i nagrade.

Način, postupak i organi za donošenje pedagoških mjera utvrđuju se općim aktom škole.

Protiv izrečenih pedagoških mjera, roditelj, odnosno staratelj učenika, ima pravo žalbe u skladu s općim aktom škole.

Na mjeru premještaja u drugu školu, roditelj, odnosno staratelj učenika, može uložiti prigovor ministru. Odluka ministra je konačna.

IV. ZDRAVSTVENA I SOCIJALNA SKRB UČENIKA

Članak 62

Osnovne škole, a posebno učitelji i stručni suradnici dužni su voditi brigu o zdravstvenom stanju učenika i o tome obavještavati

organizacije zdravstva i roditelje, odnosno staratelje.

Članak 63

Oblici i način ostvarivanja zdravstvene skrbi učenika osnovne škole provodi se prema propisima iz zdravstva.

Članak 64

Ako učenik zbog zdravstvenog stanja ne može sudjelovati u određenoj aktivnosti ili bi to sudjelovanje štetilo njegovu zdravlju, oslobađa se privremeno ili trajno sudjelovanje u toj aktivnosti.

Na prijedlog nadležnog organa zdravstva odluku o oslobađanju učenika donosi Učiteljsko vijeće.

Ako je učenik temeljem stavka 1. oslobođen dijela aktivnosti iz nekog predmeta, ocjena iz tog predmeta donosi se na temelju drugih sadržaja tog predmeta, kojih učenik nije oslobođen.

Članak 65

Osnovne škole mogu organizirati prehranu za učenike dok borave u školi.

Članak 66

Osnovne škole dužne su s organima socijalne skrbi pratiti socijalne probleme i pojave kod učenika i poduzimati mjere za otklanjanje uzroka i posljedica socijalnih problema i pojava kod učenika.

V. UČITELJI I STRUČNI SURADNICI

Članak 67

Nastavni rad u osnovnoj školi izvode učitelji i stručni suradnici, koji pored općih uvjeta utvrđenih posebnim zakonom:

1. imaju odgovarajuću stručnu spremu i pedagošku spremu prema odredbama ovog Zakona i drugih propisa,

2. mogu izvoditi nastavu na jeziku i pismu u skladu s nastavnim planovima i programima i/ili nastavnim planovima i kurikulima,

3. ispunjavaju zdravstvene uvjete potrebne za izvođenje nastave,

4. imaju položen stručni ispit.

Članak 68

Učitelj i stručni suradnici ne mogu biti osobe koje su pravomoćno osuđene za kazneno djelo protiv dostojanstva osobe i morala, kazneno djelo protiv braka i obitelji, kazneno djelo protiv života i tijela, kazneno djelo protiv ustavima utvrđenog ustroja Županije i Federacije BiH i BiH, kazneno djelo protiv spolne slobode ili spolnog ćudoređa, kazneno djelo zapuštanja i zlostavljanja djeteta ili maloljetne osobe ili neko drugo kazneno djelo protiv tjelesne zlouporabe djeteta ili maloljetne osobe.

Članak 69

Nastavu od I. do IX. razreda izvode učitelji. Poslove učitelja u razrednoj nastavi može obavljati osoba koja ima najmanje odgovarajuću višu stručnu spremu i ispunjava uvjete iz članka 67. ovoga Zakona.

Poslove učitelja u predmetnoj nastavi može obavljati osoba koja ima odgovarajuću visoku ili višu stručnu spremu i ispunjava uvjete iz članka 67. ovoga Zakona.

Iznimno nastavu glazbene i likovne kulture može izvoditi osoba koja ima odgovarajuću srednju stručnu spremu, odgovarajuće pedagoško obrazovanje i ispunjava uvjete iz članka 67. ovog Zakona.

Članak 70

Stručni suradnici u osnovnoj školi su: pedagog, psiholog, defektolog, socijalni pedagog, logoped, surdoaudiolog, edukator-rehabilitator, zdravstveni djelatnik, socijalni djelatnik i knjižničar.

Osnovna škola može imati asistenta u nastavi, koji pruža tehničku pomoć i pomoć u komunikacijskoj i socijalnoj uključenosti učenicima s posebnim obrazovnim potrebama tijekom realizacije odgojno-obrazovnog procesa.

Za stručnog suradnika i asistenta u nastavi može biti izabrana osoba koja ima odgovarajuću visoku ili višu stručnu spremu i ispunjava uvjete iz članka 67. ovog Zakona.

Stupanj i vrstu stručne, odnosno školske spreme učitelja, asistenta u nastavi i stručnih suradnika u osnovnoj školi utvrđuje ministar.

Članak 71

Učitelj, asistent u nastavi i stručni suradnici biraju se na temelju javnog natječaja.

Javni natječaj raspisuje Školski odbor.

Javni natječaj objavljuje se na službenoj Internet stranici Vlade Županije, oglasnoj ploči Službe za upošljavanje Županije i oglasnoj ploči škole na koju se javni natječaj odnosi.

Djelatnici iz stavka 1. ovoga članka mogu zasnovati djelatni odnos na određeno vrijeme i bez natječaja, pod uvjetom da rad ne traje dulje od 90 dana u tijeku godine.

Odluku o zasnivanju djelatnog odnosa donosi Školski odbor na prijedlog ravnatelja škole.

Članak 72

Učitelji i stručni suradnici bez djelatnog iskustva zasnivaju djelatni odnos kao pripravnici. Osnovna škola može osobama bez djelatnog iskustva omogućiti osposobljavanje i bez zasnivanja djelatnog odnosa (volonterski rad).

Pripravnički staž traje najdulje godinu dana, ali ne kraće od nastavne godine.

Nakon obavljenog pripravničkog staža pripravnik polaže stručni ispit.

Pripravniku koji ne položi stručni ispit svojom krivicom u roku od jedne godine kada mu je istekao pripravnički staž, prestaje djelatni odnos u toj osnovnoj školi, s tim da se može još jednom uposliti kao pripravnik u drugoj osnovnoj školi.

Program pripravničkog staža i način polaganja ispita donosi Ministarstvo, a dokumentacija i evidencija o osobi koja je prijavila pripravnički staž i položila stručni ispit sadrži: opće podatke, jedinstveni matični broj te ostale podatke relevantne za obavljanje pripravničkog staža i polaganja stručnog ispita.

Članak 73

Tjedno djelatno vrijeme učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi iznosi 40 sati.

Članak 74

Rad učitelja i stručnih suradnika prati se i ocjenjuje.

Učitelji i stručni suradnici mogu napredovati u struci i stjecati zvanje: mentor i savjetnik.

Rješenje o napredovanju učitelja i stručnih suradnika, na prijedlog škole,donosi ministar.

Postupak, način i uvjete ocjenjivanja i napredovanja učitelja i stručnih suradnika propisuje ministar.

Učitelju i stručnom suradniku za kojeg se na temelju praćenja i ocjenjivanja utvrdi da ne može dalje obavljati odgojno-obrazovni rad s učenicima, prestaje djelatni odnos u osnovnoj školi.

Prestanak radnog odnosa iz prethodnog stavka nastaje u slučaju da nastavnik dva puta uzastopce ili četiri puta u tijeku rada dobije ocjenu: ne zadovoljava.

Odluku iz stavka 4. ovoga članka donosi Školski odbor.

Osobe iz stavka 4. ovog članka, mogu, najranije godinu dana od dana prekida rada, ministru podnijeti molbu za povratak na posao. Ministar će u tom slučaju provjeriti uzroke zbog kojih je osoba ocijenjena ocjenom ne zadovoljava, te procijeniti koliko su se u međuvremenu mogle promijeniti okolnosti zbog kojih bi se osobi mogla dati nova prilika za rad.

Djelatnik koji bi nakon povratka na posao, bilo kada ponovno bio ocijenjen ocjenom ne zadovoljava, trajno gubi pravo na rad u osnovnoj školi.

Članak 75

Učitelju i stručnom suradniku prestaje djelatni odnos na kraju obrazovnog razdoblja (polugodišta) u kojem je ispunio uvjete za prestanak djelatnog odnosa prema propisima o djelatnim odnosima.

Članak 76

Učitelj i stručni suradnici imaju pravo i dužnost stručnog i pedagoškog usavršavanja.

Program i organizaciju obveznih oblika usavršavanja donosi ministar na prijedlog Zavoda.

Članak 77

Djelatnici osnovne škole moraju se obvezno liječnički pregledati svake tri godine.

Ako ravnatelj ocijeni da je djelatniku narušeno psiho-fizičko zdravlje u mjeri koja bitno umanjuje njegovu djelatnu sposobnost, donijet će odluku o njegovu upućivanju na liječnički pregled i prije isteka roka iz stavka 1. ovoga članka. Djelatniku koji odbije izvršiti odluku o upućivanju na liječnički pregled, prestaje djelatni odnos.

Ako se liječničkim nalazom utvrdi da je psihičko ili fizičko zdravlje učitelja bitno narušeno ili bitno umanjuje sposobnost za obavljanje odgojno-obrazovnog rada, ravnatelj će donijeti odluku o oslobađanju učitelja od neposrednog odgojno-obrazovnog rada.

Osnovna škola je dužna učitelja iz stavka 3. ovoga članka rasporediti na drugo odgovarajuće mjesto prema njegovoj preostaloj sposobnosti. Ako učitelj odbije raspored, prestaje mu djelatni odnos.

VI. OSNOVNO ŠKOLOVANJE ODRASLIH

Članak 78

Odrasli mogu steći osnovno školovanje pohađanjem nastave ili polaganjem ispita.

Osnovno obrazovanje odraslih provodi se u osnovnim školama po posebnom nastavnom planu i programu i uvjetima koje utvrdi ministar.

Ispunjenje uvjeta za izvođenje programa iz stavka 1. i 2. ovog članka i početak izvođenja programa utvrđuje ministar sukladno članku 13. ovog Zakona.

Članak 79

Troškove osnovnog školovanja odraslih snosi neposredno polaznik tog školovanja, poduzeće čiji je djelatnik ili Služba za upošljavanje Županije.

Postupak uvjete i način osnovnog školovanja odraslih određuje ministra posebnim propisom.

VII. UPRAVLJANJE ŠKOLOM

Članak 80

Osnovna škola ima Statut.

Statut škole donosi Školski odbor.

Suglasnost na Statut daje Ministarstvo.

Članak 81

Osnovnom školom upravljaju ravnatelj škole i Školski odbor.

Školski odbor ima položaj i ovlaštenja organa upravljanja, a ravnatelj poslovodnog organa i pedagoškog rukovoditelja u skladu sa Zakonom.

Školski odbor odgovoran je za utvrđivanje i provedbu politike škole, generalno rukovođenje radom škole i učinkovitu uporabu kadrovskih i materijalnih resursa.

Pored ostalog Školski odbor ostvaruje slijedeće poslove:

- usvaja Godišnji program rada škole i izvješće o njegovoj provedbi,

- prati i usmjerava sveukupni rad škole,

- odlučuje o korištenju financijskih sredstava škole, koje je škola stekla vlastitim prihodima, donacijama i slično,

- raspisuje natječaj za prijem djelatnika u radni odnos,

- odlučuje o zasnivanju i prestanku djelatnog odnosa na prijedlog ravnatelja,

- traži suglasnost od ministra za imenovanje izabranog kandidata za ravnatelja,

- analizira opći uspjeh učenika i poduzima mjere za unapređenje uvjeta rada u školi,

- donosi statut, pravilnike i druge opće akte škole,

- vrši i druge poslove određene statutom škole.

Ravnatelj škole odgovoran je za svakodnevno rukovođenje školom i za vođenje pedagoških aktivnosti škole.

Uz neposredno rukovođenje školom ravnatelj obavlja i slijedeće poslove:

- predlaže Godišnji program rada škole i podnosi izvješće o realizaciji godišnjeg programa rada škole,

- podnosi prijedlog za zasnivanje i prestanak djelatnog odnosa djelatnika,

- vrši raspoređivanje djelatnika škole na određene poslove i zadatke,

- potpisuje sve dokumente i akte koje izdaje škola,

- obavlja i druge poslove određene statutom škole.

Djelokrug i način odlučivanja ravnatelja i Školskog odbora utvrđuje se Statutom škole.

Članak 82

Za ravnatelja osnovne škole može biti izabrana osoba koja pored općih uvjeta u pogledu stručne spreme ispunjava i uvjete za učitelja ili stručnog suradnika i ima najmanje pet godina radnog iskustva na odgojno-obrazovnim poslovima, a imenuje ga i razrješava Školski odbor uz suglasnost ministra.

Ravnatelj se bira na temelju javnog natječaja koji raspisuje Školski odbor, po isteku mandata ista osoba može ponovno biti imenovana za ravnatelja.

Ako na temelju natječaja ravnatelj ne bude izabran, ili ako ministar razriješi ravnatelja, Školski odbor će imenovati vršitelja dužnosti, ali najdulje do godinu dana, uz suglasnost ministra.

Ministar može razriješiti ravnatelja i prije roka na koji je imenovan kad utvrdi da ne ispunjava obveze utvrđene ovim Zakonom i drugim propisima.

Ako prijedlog za imenovanje ne bude dostavljen ministru na suglasnost, najkasnije dva mjeseca od isteka natječajnog roka, odnosno kad ministar uskrati suglasnost, sam će imenovati ravnatelja.

Uposleniku, imenovanom za ravnatelja, vršitelja dužnosti ravnatelja u odgojno-obrazovnoj ustanovi ili uposleniku odgojno-obrazovne

ustanove izabranom na neku od javnih dužnosti u tijela Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, tijela Županije, grada, općine, prava i obveze iz radnog odnosa, na njegov zahtjev miruju a najduže četiri godine od dana njegova izbora, odnosno imenovanja.

Uposlenik iz stavka 6. ovoga članka, ukoliko se želi vratiti na rad, dužan je u roku od 30 dana obavijestiti poslodavca o isteku ili prestanku mandata i podnijeti zahtjev za povratak na radno mjesto u odgojno-obrazovnoj ustanovi gdje je imao zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme prije imenovanja ili izbora, a poslodavac ga je dužan primiti na isto ili slično radno mjesto, koje je obnašao prije imenovanja odnosno izbora, u roku od 30 dana od dana obavijesti i podnesenog zahtjeva uposlenika.

Članak 83

Školski odbor broji 5 članova.

Članovi Školskog odbora biraju se iz reda učitelja i stručnih suradnika, osnivača i lokalne zajednice i roditelja, sukladno zakonom propisanoj proceduri.

Sastav Školskog odbora mora odražavati nacionalnu strukturu učenika i roditelja, školskog osoblja i lokalne zajednice, onako kako ona u danom trenutku izgleda u načelu prema popisu stanovništva u Bosni i Hercegovini iz 1991. godine.

Dva člana školskog odbora nominira se iz reda učitelja i stručnih suradnika na sjednici Učiteljskog vijeća, dva bira osnivač po proceduri koja je predviđena zakonskim propisom a jednog nominira Vijeće roditelja.

Članovi Školskog odbora biraju se temeljem javnog natječaja kojeg za sve članove Školskog odbora raspisuje osnivač na vrijeme od četiri godine, a odluke se donose izjašnjavanjem većine članova Školskog odbora.

Članove Školskog odbora imenuje osnivač uz obvezno pribavljanje nominacije ili prijedloga od učiteljskog vijeća i vijeća roditelja za svoje predstavnike. Nominacija je obvezujuća za osnivača, uz dopušten izuzetak ako se radi o sukobu interesa.

Predsjednika Školskog odbora biraju članovi Školskog odbora na svojoj prvoj sjednici.

Rad u Školskim odborima je dragovoljan i besplatan.

Ravnatelj i voditelj smjene ne mogu biti članovi Školskog odbora.

Proceduru za izbor i imenovanje članova Školskog odbora utvrđuje ministar, a način rada Školskog odbora pobliže se određuje Statutom škole.

Članak 84

Ako Školski odbor ne obavlja poslove iz svog djelokruga u skladu sa zakonom ili te poslove obavlja na način koji onemogućava redovito poslovanje i djelatnost škole, ministar će raspustiti Školski odbor.

Nakon raspuštanja Školskog odbora, ministar će imenovati tročlano povjerenstvo koje će imati ovlaštenja Školskog odbora, osim prava na izbor i imenovanje ravnatelja ili razrješenje ravnatelja.

Ovlaštenja povjerenstva su privremena i traju do izbora novog Školskog odbora, a najdulje tri mjeseca.

Ukoliko do isteka mandata tročlanog povjerenstva Školski odbor ne bude imenovan ministar će imenovati novo povjerenstvo na mandat od tri mjeseca. Imenovanje povjerenstva može se ponavlja sve do izbora Školskog odbora.

Članak 85

Stručni organi u osnovnoj školi su: učiteljsko vijeće, razredno vijeće i stručni aktiv.

Učiteljsko vijeće, kao stručni organ škole u čijem sastavu su učitelji i stručni suradnici, obavlja slijedeće poslove:

- odlučuje o organiziranju odgojno-obrazovnog rada,

- nadzire provedbu nastavnog programa ili kurikula, poduzima mjere za njegovo izvršenje i Školskom odboru podnosi izvješće,

- priprema nacrt prijedloga Godišnjeg programa rada škole, nastavnog programa za profesionalni razvitak nastavnika i stručnih suradnika i programa rada profesionalnih tijela i povjerenstava,

- odlučuje o raspodijeli predmeta i učenika na učitelje,

- analizira uspjeh učenika i rad razrednih vijeća,

- odlučuje o predsjedavajućim razrednih vijeća,

- analizira rad nastavnika, stručnih suradnika i suradnika i predlaže mjere za unapređenje odgojno-obrazovnog rada,

- imenuje ispitna povjerenstva,

- razmatra izvješća s ispita i verificira zaključne ocjene učenicima iz pojedinih predmeta,

- donosi konačne odluke na prigovor roditelja o zaključnoj ocjeni,

- analizira izvješća o stručnom nadzoru,

- učenicima odobrava završetak dva razreda u jednoj školskoj godini,

- učenicima daje profesionalna usmjerenja,

- razmatra i odlučuje o odgojnim i stegovnim mjerama te o pohvalama i nagradama učenika,

- obavlja i druge poslove i zadatke definirane ovim Zakonom i općim aktima škole.

Radom učiteljskog vijeća rukovodi ravnatelj.

Djelokrug stručnih organa uređuje se Statutom osnovne škole.

Članak 86

Osnovna škola ima tajnika.

Za tajnika osnovne škole može biti izabrana osoba koja ima najmanje višu stručnu spremu upravnog, pravnog ili pedagoškog smjera.

Statutom osnovne škole pobliže se utvrđuju drugi uvjeti koje mora ispunjavati tajnik.

Članak 87

Roditelji učenika koji pohađaju školu imaju pravo, a škola ima obvezu ustanoviti vijeće roditelja, čije članove biraju roditelji učenika.

Među članovima vijeća roditelja mogu biti roditelji učenika, nastavnici, školska administracija, učenici i zainteresirani članovi zajednice.

Opće aktivnosti udruge roditelja mogu uključivati:

- promoviranje interesa škole u zajednici na čijem području se nalazi škola,

- predstavlja stajališta roditelja Školskom odboru,

- potiče i podržava angažman roditelja u radu škole,

- informira Školski odbor o svojim stajalištima kad ocijeni da je to potrebno, ili po zahtjevu Školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom,

- sudjeluje u izradi i realiziranju odgovarajućih projekata kojima se potiče i unapređuje obrazovni rad u školi, i

- kandidira i bira predstavnike roditelja u Školski odbor.

Način i procedura osnutka i rada vijeća roditelja, te djelokrug njihova djelovanja utvrđuje se općim aktom škole.

Članak 88

Učenici u školi mogu formirati vijeće učenika pojedinačnih razreda, kao i vijeće učenika kao vijeće svih učenika škole.

Školski odbor učenicima pruža svu razumnu pomoć pri formiranju vijeća učenika.

Opće aktivnosti vijeća učenika mogu uključivati:

- promoviranje interesa škole u zajednici na čijem području se nalazi škola,

- predstavlja stajališta učenika Školskom odboru,

- potiče i podržava angažman učenika u radu škole,

- informira Školski odbor o svojim stajalištima kad ocijeni da je to potrebno, ili po zahtjevu Školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom.

Način izbora vijeća učenika i djelokrug njihova djelovanja utvrđuje se općim aktima škole.

VIII. OBVEZNA DOKUMENTACIJA

Članak 89

Osnovne škole vode pedagošku dokumentaciju i evidenciju o učenicima.

Obrasce pedagoške dokumentacije i evidencije (svjedodžbu o završenom razredu, svjedodžbu o završenoj osnovnoj školi, svjedodžbu prijevodnica, matičnu knjigu, eMaticu, razrednu knjigu i imenik učenika, eDnevnik, ljetopis škole te ostale obrasce dokumentacije i evidencije) propisuje Ministarstvo.

Svjedodžbe su javne isprave.

Pedagoška dokumentacija i evidencija sadrži: opće podatke o učeniku i roditelju/skrbniku, jedinstven matični broj, državljanstvo, a može sadržavati i narodnost te ostale podatke relevantne za obrazovanje učenika.

Članak 90

Osnovna škola trajno čuva matičnu knjigu i ljetopis škole.

Imenik i evidencija o ispitima čuva se deset godina.

IX. KAZNENE ODREDBE

Članak 91

Novčanom kaznom do 500,00 KM kaznit će se za prekršaj ravnatelj škola ili druga odgovorna osoba:

1. ako započne s radom prije nego je dobila suglasnost Ministarstava (članak 13.),

2. ako izvodi nastavu po nastavnom planu i programu ili nastavnom planu i kurikulu koji nije donio ministar (članak 19.),

3. ako sredstva ostvarena prometom proizvoda i usluga učenika ne koristi isključivo za rad zadruge i društva (članak 29),

4. ako se u školi upotrebljavaju udžbenici koje nije odobrio ministar (članak 31.),

5. ako bez odluke nadležnog organa prekine nastavu (članak 38.),

6. ako upiše učenika bez prijevodnice, koju popunjava škola iz koje je došao (članak 43.)

7. ako upiše učenika bez rješenja o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija ili izjednačavanju obrazovnih isprava stečenih izvan Bosne i Hercegovine (članak 26.).

O visini kazne odlučuje nadležni sud po prijavi prosvjetnog inspektora.

X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 92

Učitelji, stručni suradnici i tajnici osnovnih škola koji se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zateknu u osnovnoj školi u djelatnom odnosu na neodređeno vrijeme, a nemaju stručnu spremu propisanu ovim Zakonom, niti su prethodnim Zakonom o osnovnom školstvu ("Narodne novine Županije Posavske" broj 3/97) po članku 85. stavak (1) stekli pravo da mogu obavljati poslove svog djelatnog mjesta, mogu nastaviti obavljati poslove i radne zadatke na koje su raspoređeni pod uvjetom da u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona steknu propisanu stručnu spremu.

Ako po isteku navedenog roka u stavku (1) ovog članka djelatnici ne steknu propisanu stručnu spremu, prestaje im djelatni odnos u školi.

Članak 93

Nove provedbene propise iz ovog Zakona, kao i usklađivanje postojećih, dužno je obaviti Ministarstvo u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 94

Osnovne škole dužne su uskladiti svoje poslovanje i opće akte s odredbama ovog Zakona u roku od tri mjeseca nakon donošenja svih usklađenih provedbenih propisa od strane Ministarstva.

Škole su dužne obaviti izbor članova Školskih odbora prema odredbama ovog zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 95

(1) Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama Županije Posavske".

(2) Na dan stupanja na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o osnovnom školstvu ("Narodne novine Županije Posavske", broj 3/97, 6/97, 7/99 i 6/01).

Članak 96

Prečišćeni Zakon o osnovnom školstvu obuhvaća:

a) Zakon o osnovnom školstvu ("Narodne novine Županije Posavske", broj: 3/04),

b) Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom školstvu ("Narodne novine Županije Posavske", broj: 4/04),

c) Zakon o dopuni Zakona o osnovnom školstvu ("Narodne novine Županije Posavske", broj: 8/08),

d) Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom školstvu ("Narodne novine Županije Posavske", broj: 7/12),

e) Zakon o dopunama Zakona o osnovnom školstvu ("Narodne novine Županije Posavske", broj: 10/13),

f) Zakon o dopunama Zakona o osnovnom školstvu ("Narodne novine Županije Posavske", broj: 10/16).

Članak 97

Prečišćeni tekst Zakona o osnovnom školstvu primjenjuje se od dana objave u "Narodnim novinama Županije Posavske", a važnost njegovih odredbi utvrđena je u zakonima koji su obuhvaćeni prečišćenim tekstom Zakona o osnovnom školstvu.

Samostalni članak Zakona o dopuni i izmjenama
Zakona o osnovnom školstvu

("Nar. novine Županije Posavske", br. 11/2022)

Članak 4

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama Županije Posavske".

Samostalni članak Zakona o izmjenama i dopunama
Zakona o osnovnom školstvu

("Nar. novine Županije Posavske", br. 14/2022)

Članak 5

Ovaj Zakon stupa na snagu idućeg dana od dana objave u "Narodnim novinama Županije Posavske".

Samostalni članak Zakona o izmjenama i dopunama
Zakona o osnovnom školstvu

("Nar. novine Županije Posavske", br. 7/2024)

Članak 26

Ovaj Zakon stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Narodnim novinama Županije Posavske".